

DINSPRE partea de jos a stîncii veni un sunet frînt, ca o bătaie de aripi. Apucă lampa și se repezi afară. Pe nisip zăcea un pachet înfășurat într-o rogojină. Împrejur – nimeni. Bărbatul scoase un strigăt prelung. Nu-i răspunse nimeni. Plin de curiozitate, smulse frînghia care ținea legată rogojina. Singurul lucru la care se putea gîndi era că în pachet se aflau cele necesare pentru a se cățăra în sus, pe stîncă. Sătenii tot nu-și arătau fețele; îi zvîrliseră doar lucrurile și fugiseră. Așa credea.

Dar pachetul conținea numai o sticlă de o jumătate de litru și un pachetel învelit într-o foaie de ziar. În pachetel erau trei cutii, fiecare cu cîte douăzeci de țigări Shinsei. Altceva nimic. Apucă de capetele rogojinii și o scutură cu putere, dar nu curse din ea decît nisip. Se aștepta cel puțin la un bilet, dar nu găsi nimic. Sticla conținea sake ieftin, care mirosea a orez mucegăit.

Ce-or fi vrînd? Poate că se tocnesc? Auzise că indienii din America schimbă țigări în semn de prietenie. Iar în Japonia sake se bea de obicei la sărbători vesele. De aceea se putea presupune că acțiunile lor trădau intenția de a ajunge la o înțelegere. La țară lumea se gîndea mult pînă se exprima în cuvinte. În privința asta erau mai cinstiți.

Deocamdată era de acord: țigările erau mai importante decît orice. Cum putuse să stea o săptămînă și ceva fără țigări? Cu un gest automat, rupse eticheta și o trase în jos. La pipăit era netedă ca hîrtia cerată. Prinse între

degete fundul cutiei și trase o țigară. Degetele cu care o ținea tremurau. O aprinse la lampă și-și umplu plămîinii trăgînd încet, adînc, iar aroma îi pătrunse în sînge pînă în ungherele cele mai îndepărtate ale trupului. Buzele îi amortiră și pe ochi i se coborî o perdea grea de catifea. Simți o amețală ca și cum ar fi fost gîtuit, și-l trecură fiori.

Strîngînd la piept sticla de jumătate de litru, se întoarse amețit în casă, pe picioare pe care nu le mai simțea ca ale lui. Capul îi era prins ca într-o menghină. Încercă să se uite la femeie, dar orice făcea, nu putea privi drept înainte. Dintr-o parte, văzută cu coada ochiului, fața ei părea grozav de mică.

— E un dar. Uite.

Ridică în sus sticla și i-o arată, în timp ce mîna care ținea sticla tremura.

— Ce atenție din partea lor! Ne-au dat o sticlă întregă, să sărbătorim de pe acum... Nu ți-am spus? Am știut de la început. Ei, ce-a fost, a fost. Ce zici? Îmi ții companie?

În loc să răspundă, femeia închise ochii. Era îmbufnată pentru că nu-i slăbise legăturile? Femeie proastă! Dacă i-ar spune o singură vorbă bună, probabil că ar dezlega-o numaidecît. Era supărată pentru că nu putea să-l păstreze pe bărbatul pe care pusese mîna cu atîta osteneală și că acum trebuia să-i dea drumul? Și asta s-ar putea să fie adevărat... la urma urmelor, avea vreo treizeci de ani... și era văduvă.

La călcii femeia avea o rosătură bătătoare la ochi și tare urîță. Din nou izbucni în el un rîs fără rost. De ce era atît de caraghios piciorul ei?

— Dacă vrei o țigară, am să ți-o aprind, vrei?

— Nu. Țigările îmi usucă gîtul, zise ea cu voce slabă, dînd din cap.

— Să-ți dau atunci o gură de apă?

— Deocamdată nu-mi trebuie nimic.

— Nu trebuie să fii politicoasă. Știi că nu te-am supus la toate astea pentru că mi-ai fi antipatică. Înțelegi, nu-i așa, că din punct de vedere strategic, era inevitabil? Situația grea în care te afli pare să-i fi împlînzit puțin pe săteni.

— Ei împart oricum țigări și sake o dată pe săptămînă, acolo unde muncesc bărbați.

— Ce vrei să spui?

Era ca un muscoi mare și negru care credea că și-a luat zborul cînd, în realitate, își izbea capul de geam, în efortul de a scăpa. (Numele științific al gîzei e *Muscina stabulans*.) Muștele acestea au ochii compuși și o vedere foarte slabă. Neîncercînd măcar să-și ascundă necazul, bărbatul strigă cu o voce stridentă:

— Dar n-au de ce să se deranjeze astfel pentru noi! Nu ne pot lăsa să ne ducem și să ne cumpărăm singuri?

— Munca e grea și n-avem timp. Apoi, muncim pentru sat și e datoria asociației sătești să se îngrijească de cheltuieli.

Ei bine, în loc să facă un compromis, îl sfătuiu să renunțe la luptă. Nu, se gîndi el, e mult mai rău. Fără îndoială că l-au și înregistrat alături de mulți alții, ca o rotiță în munca lor de fiecare zi.

— Aș vrea să-ți pun totuși o mică întrebare, așa, ca să mă lămuresc. Sînt eu primul,

pînă în prezent, care a făcut o experiență ca aceasta?

— Nu... Oricum, nu prea avem ajutoare. Cei care pot să muncească – proprietarii, săracii, toți – pleacă din sat, unul după altul. E un sat sărac. Nu-i decît nisip.

— Și ce-o să se întîmple? întrebă el cu o voce liniștită, care împrumutase culoarea defensivă a nisipului. A mai fost cineva prins, afară de mine, nu-i așa?

— Da, a fost. S-a întîmplat mai demult, în toamna anului trecut... omul cu cărțile poștale.

— Omul cu cărțile poștale?

— Da, vînzătorul, sau așa ceva, al unei societăți care face cărți poștale și alte lucruri pentru turiști. A venit să-l viziteze pe conducătorul cooperativei. Spunea că dacă am face reclamă locurilor frumoase de aici și ar afla cei de prin orașe...

— Și l-ați prins?

— La vremea aceea, la o casă de pe aceeași parte cu mine, era lipsă de ajutoare.

— Ei, și ce s-a întîmplat apoi?

— Ei spun c-ar fi murit. Am înțeles că era prea slab pentru munca asta. Și apoi, s-a întîmplat să fie pe vremea taifunului, iar munca era foarte grea.

— De ce n-a încercat să fugă?

Femeia nu-i răspunse. Probabil că era atît de limpede, încît nu socotea că e nevoie să-i răspundă. Nu fugise fiindcă nu putuse. Asta era tot.

— Și alții?

— Da. Odată, pe la începutul anului... stai să-mi amintesc... Era un student care umbla vânzând cărți, sau așa ceva.

— Un comis voiajor?

— Erau cărți subțiri, îmi amintesc, costau cam zece yeni și erau împotriva cuiva...

— A, vreun student dintre aceia care obișnuiesc să cutreiere țara, adunînd susținători pentru campaniile lor antiamericane. L-ai prins și pe el?

— Trebuie să fie tot la vecinii mei, trei case mai jos.

— Și, firește, au luat scara și frînghia?

— Da. Pentru că tinerii nu rămîn de bună-voie. Poate pentru că în oraș salariul e mai bun și apoi mai sînt și filmele, restaurantele, magazinele deschise în fiecare zi.

— Dar încă n-a reușit nici unul să scape de aici?

— Ba da. Era un tînăr care a plecat la oraș și s-a înhăitat cu niște oameni răi. Era zdravăn de tot, cînd zvîrlea cuțitul... s-a scris și în ziare... și după ce a ieșit din închisoare l-au adus înapoi, iar acum cred că trăiește liniștit cu părinții lui.

— Nu te-ntreb de oameni din ăștia. Te-ntreb de cei care nu se-ntorc dacă au scăpat o dată!

— A fost de mult, a fost o familie întreagă care a reușit să iasă în timpul nopții. Casa a rămas goală multă vreme. La urmă era primejdioasă și nu se mai putea locui în ea. E primejdios într-adevăr! Dacă se dărimă undeva de-a lungul dunelor, e ca un dig găurit.

— Vrei să spui că după asta n-a mai fost nimeni?

— Nu, nimeni. Așa cred.

— Absurd.

Respect pentru oamenii și cărți

Vinele de sub ureche i se umflară și i se puse un nod în gît.

Femeia se-ndoi deodată, ca o viespe cînd se ouă.

— Ce s-a întîmplat? Te doare?

— O, da. Frînghiile îmi fac rău.

El îi pipăi dosul mîinii, care se înălbise de tot. Își strecură degetele printre frînghiile care o țineau legată și-i luă pulsul.

— Simți, nu? Pulsul e bun. Cred că nu e nimic serios. Regret, dar mi-ar plăcea să le povestești sătenilor care sînt vinovați de asta.

— N-aș vrea să te obolesc, dar n-ai vrea să mă scarpini, te rog, pe gît, în dosul urechii?

Luat prin surprindere, nu putu s-o refuze. Între pielea ei și stratul de nisip era un strat gros de transpirație, ca untul topit. Avea senzația că-și înfipsese unghiile într-o piersică.

— Îmi pare rău. Dar ăsta-i adevărul – n-a mai ieșit nimeni de-aici pînă acum.

Deodată, în conturul ușii apăru o dungă palidă incoloră, care plutea mai departe. Era luna... o frîntură de lumină spălăcită, ca aripile unei furnici. Cînd ochii se obișnuiră cu ea, întreaga cupolă a bilei de nisip se prefăcu într-un lichid strălucitor, care avea țesătura frunzișului proaspăt.

— E-n ordine. Eu o să fiu primul care o să scap!